

Verrassende verbinding voor monumentale paviljoengebouwen

LIAG maakte van Tapijn I een duurzame en comfortabele onderwijsomgeving, met respect voor het historische erfgoed. Een bijzondere ingreep creëerde daarbij zowel verbinding als ruimte.

Tapijn fase I maakt onderdeel uit van een groter plan, de transformatie en herbestemming van de Tapijnkazerne in Maastricht. Dit uitgestrekte voormalige kazerneterrein, gebouwd tussen 1916 en 1919, wordt een levendig stadspark met daarin onderwijsgebouwen en horeca. LIAG is als Lead architect van het total-engineering team verantwoordelijk voor de transformatie van de kazernegebouwen tot een gezonde onderwijsomgeving. Architect Carina Nørregaard van LIAG: “We hebben voor de opdracht ingeschreven samen met landschapsarchitecten BoschSlabbers. Wij hadden daarbij de Universiteit Maastricht als opdrachtgever en zij de gemeente Maastricht. Tapijn I is de eerste fase van een traject waarbij meerdere faculteiten van de universiteit gaan verhuizen naar het kazerneterrein. Daarbij is het niet de bedoeling dat het hele gebied een soort campus wordt. De gemeente Maastricht wil

- Architect **LIAG**
- Restauratiearchitect **Jelle de Boer**
- Landschapsarchitecten **BoschSlabbers**
- Interieurbouwer **Soons Interieurbouw**
- Begeleiding Well certificering **Arcadis**
- Directievoering **Exaedes**
- Glazen wanden / verplaatsbare systeemwanden **QbiQ Wall Systems**
- Paneelwanden en schuifdeuren **Pathos**
- Lichtstraat **Kingspan (form. Brakel Atmos)**
- Draai- en schuifdeur **Assa Abloy**
- Gietdekvloeren **Solid floors**
- Tegelwerk **Mosa**
- Systeemplafonds **PBS Projecten**
- Tapijt- en schoonloopmatten **Teamwork Projectstoffering**
- Liften **Lakeman Liften**
- Adviseur constructies **Bouwadviesbureau van der Ven**
- Adviesbureau installaties **VIAC**
- Elektrotechnische Installaties **Schekman**
- Werktuigbouwkundige installaties **Kemtec**
- Bouwkundig aannemer **Bouwbedrijf Mertens**

FOTO LINKS

Kleurrijke studienissen in het nieuwe glazen plintgebouw. De wanden van deze nissen zijn akoestisch afgewerkt met houten latjes.

FOTO BOVEN

LIAG vond een bijzondere oplossing voor de gevraagde uitbreiding door de drie monumentale paviljoengebouwen onder het maaiveld te verbinden met een nieuw glazen plintgebouw.

FOTO ONDER

Een tweede nieuwe toevoeging is de serre aan de noordkant van het kazernegebouw, met rondom zicht op het park.

hier een stadspark van maken, waar ook inwoners en toeristen welkom zijn. De uitwisseling met de stad was erg belangrijk!”

Ruimte en verbinding

Tapijn I bestaat uit drie karakteristieke monumentale paviljoengebouwen rondom de voormalige appèlplaats. Nørregaard: “We moesten deze gebouwen opknappen en geschikt maken voor gebruik door de universiteit, en daarbij een uitbreiding realiseren die de gebouwen met elkaar zou verbinden.” LIAG vond een bijzondere oplossing voor de gevraagde uitbreiding door de drie losse gebouwen onder het maaiveld te verbinden met een nieuw glazen plintgebouw. “Wij wilden extra ruimte en verbinding realiseren zonder dat de bijzondere structuur van dit monumentale ensemble verloren zou gaan. Daarom hebben we gekozen voor een ondergrondse verbinding. Om voldoende daglicht te bieden voor de functies in de plint hebben we aan de kant van de oude appèlplaats het landschap naar beneden gevouwen.” Het nieuwe bouwdeel schuift als een souterrain onder het maaiveldniveau van het park. De typische paviljoenstructuur blijft behouden en de historische gebouwen zijn individueel herkenbaar. De lange zichtlijn door het park

FOTO BOVEN
De ingang en receptie van het gebouw bevinden zich in de nieuwe glazen plint.

FOTO MIDDEN
Studieruimte in de glazen plint, met zicht op de voormalige appelplaats.

FOTO ONDER
De serre is net als de plint transparant en terughoudend ontworpen, om het contrast te accentueren met de bestaande gebouwen, die vrij massief en gesloten zijn.

en langs de gebouwen blijft bewaard en er wordt geen ruimte onttrokken aan het park. Een tweede nieuwe toevoeging is een serre aan de noordkant van het kazernegebouw. Nørregaard: "Hier hebben we een glazen wintertuin gemaakt met rondom zicht op het park. Daar heb je echt het gevoel dat je in een buitenruimte bent." Zowel de plint als de serre zijn nadrukkelijk transparant en terughoudend ontworpen: "Zo accentueren we het contrast met de bestaande gebouwen, die vrij massief en gesloten zijn."

Verleden en toekomst

Om recht te doen aan het historische erfgoed, deed LIAG samen met restauratiearchitect Jelle de Boer onderzoek naar de geschiedenis van de plek, en naar het originele materiaal- en kleurgebruik. Nørregaard: "We hebben belangrijke monumentale kenmerken zoals hoofdstructuur, trappen en raamindeling behouden. Deze worden nog benadrukt, doordat nieuw toegevoegde elementen in neutrale materialen en kleuren zijn uitgevoerd. Universiteitsruimten hebben de namen van letters uit het NAVO-alfabet, een verwijzing naar de historische context en naar het internationale karakter van de universiteit." Behalve aan het verleden is ook aan de toekomst gedacht: Tapijn I scoort hoog op duurzaamheid, gezondheid en het welzijn van studenten en medewerkers -belangrijke thema's voor de Universiteit Maastricht. Zo is dit het eerste project, ingediend door een Europese universiteit, dat voor een WELL Building Standard is geregistreerd, met als resultaat het WELL Silver certificaat. Daarnaast kreeg Tapijn het keurmerk BREEAM Excellent. Nørregaard: "We hebben op verschillende manieren circulair gewerkt, zo hebben we materialen geoogst van gebouwen op het terrein die niet behouden konden worden. We hebben metselstenen, stenen sierbanden, deuren en kozijnen hergebruikt. Voor de glazen scheidingswanden hebben we 'afvalglas' van QbiQ gebruikt, dat is glas dat bij de produc-

FOTO BOVEN

Het bestaande gebouw is zo veel mogelijk gerespecteerd. Zo zijn in de voormalige slaapzalen en verkeersruimten de bruine lambriseringen van de wanden nog te zien.

FOTO ONDER

Werkplekken op de bovenste verdieping. Voor de glazen scheidingswanden is 'afvalglas' van QbiQ gebruikt: glas dat bij de productie van glaspanelen overblijft uit snijverlies.

tie van hun glaspanelen overblijft uit snijverlies.” Ook zijn er tapijttegels toegepast die van oude visnetten zijn gemaakt en bevestigd met dubbelzijdig tape in plaats van lijm. Alle aan- en nieuwbouwdelen zijn remontabel uitgevoerd.

Nieuwe trappen

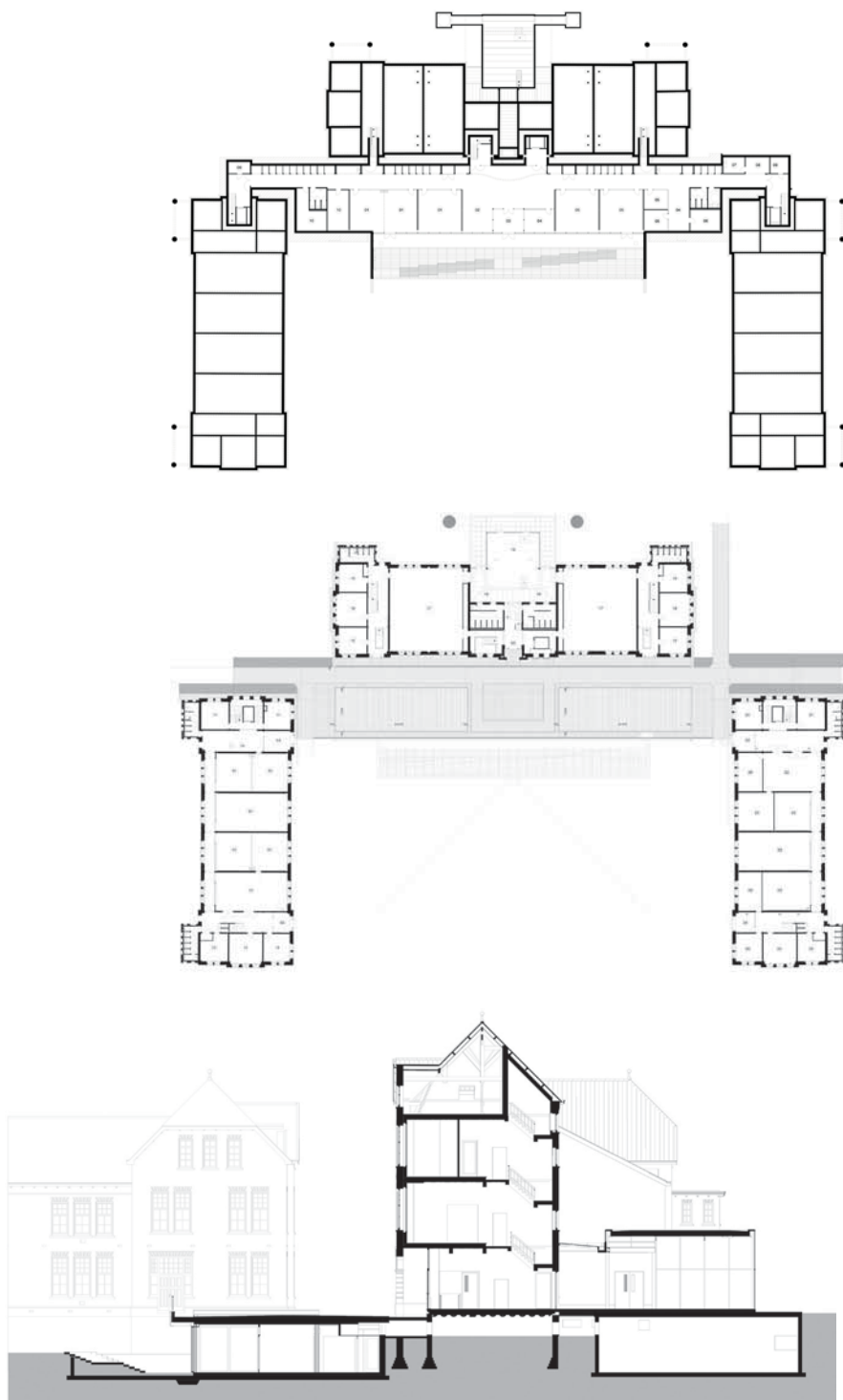
Tapijn I heeft een oppervlakte van bijna 8.500 m² en biedt onderdak aan de School of Business en Economics, UMIO en de universiteitsbibliotheek. Daarnaast kan iedere faculteit gebruik maken van de collegezalen en de studieplekken. De studienissen en -ruimten bevinden zich voor een groot deel in de nieuwe plint, die daarnaast onderdak biedt aan de bibliotheek. Ook de entree en receptie van het gebouw zijn hier te vinden. Norregaard: “Vanuit het souterrain kun je links en rechts van de entree naar boven, het gebouw in. WELL stelt ook eisen aan de toegankelijkheid, dus we hebben nieuwe liften en trappen toegevoegd. In het gebouw bevinden zich nu

in totaal zeven trappen, waarvan er vijf aantakken op de plint. We wilden de nieuwe bouwdelen een neutraal maar ook stoer uiterlijk geven, vandaar dat we in de plint gekozen hebben voor een glad gevulderde betonnen vloer. Uit workshops met de studenten, kwam naar voren dat ze graag iets kleurrijks wilden in het gebouw: de studienissen hebben zitjes in verschillende kleuren. De wanden van deze nissen hebben we akoestisch afgewerkt met houten latjes.”

Bestaande structuur

LIAG maakte duidelijk onderscheid tussen de nieuwe, sober gedetailleerde toevoegingen en het bestaande gebouw, dat

BOVEN
Plattegrond souterrain.

MIDDEN
Plattegrond begane grond.

ONDER
Dwarsdoorsnede

FOTO ONDER
Het trappenhuis is gerestaureerd. De oorspronkelijke balustrades zijn behouden, maar omdat deze te laag zijn volgens de huidige normen zijn er daarnaast nieuwe, hogere glazen balustrades aangebracht.

den altijd een strook glas. Het trappenhuis is gerestaureerd, en voorzien van Mosa tegels. Van de trappen zijn de oude lagen linoleum verwijderd. “De oorspronkelijke balustrades hebben we behouden, maar omdat deze te laag zijn volgens de huidige normen zijn er daarnaast nieuwe, hogere glazen balustrades aangebracht.”

Binnen en buiten

LIAG slaagde erin om de karakteristieke paviljoenkazerne te transformeren tot comfortabele onderwijsgebouwen, zonder daarbij de historische waarde uit het oog te verliezen. Met de verrassende nieuwe toevoegingen is niet alleen extra ruimte en verbinding gecreëerd, maar ook een prachtige overgang tussen binnen en buiten. Nørregaard: “Ik ben trots, dat het gelukt is om de gebouwen op een respectvolle manier met elkaar te verbinden. Dat was een hele opgave, want bij het aanleggen van de ondergrondse plint kregen we te maken met zaken als grondwaterstanden et cetera. Maar ons streven was om zoveel mogelijk park te behouden. Met de plint hebben we zelfs buitenruimte toegevoegd, want je kunt er ook overheen lopen en op zitten dankzij de houten podia op het dak.” Nu Tapijn I in gebruik is genomen, wordt gewerkt aan de volgende fases. In 2023 is de transformatie en herbestemming van het kazerneterrein naar verwachting voltooid.

www.liag.nl

www.boschslabbers.nl

zo veel mogelijk gerespecteerd is. Zo zijn in de voormalige slaapzalen en verkeersruimten de bruine lambriseringen van de wanden nog te zien. Nørregaard: “We hebben om de bestaande structuur zoveel mogelijk intact te houden, gekozen voor een doos-in-doos constructie. Het gebouw is van binnen geïsoleerd, de installaties zijn in het zicht gelaten. Binnen hebben we na lang gepuzzel voorzetramen geplaatst. Oude kozijnen hebben we bewaard en in de oude kleurstellingen geschilderd. Het plafond op de verdiepingen hangt 2 m los van de gevel. Hierdoor kun je de vorm van het dak nog zien.” Om de ruimtelijkheid te behouden, hebben nieuwe scheidingswan-

